

DEBAT OM TILBAGETRÆKNING

Pensionsalder: Ugennemskuelige tal bag beregninger af omkostninger

En del af fagbevægelsen er gået på barrikaderne for at få stoppet den fortsatte stigning i pensionsalderen ved de nuværende 68 år. Ifølge landets borgerlige økonomer går bunden nærmest ud af statskassen, hvis det gennemføres. Hvad er realiteterne?

© Henning Bagger/Ritzau Scanpix

★ PENSIONSALDER

bi@arbejderen.dk

I dette efterår skal Folketinget tage stilling til et forslag fra regeringen om at hæve pensionsalderen til 69 år. Forslaget er fremsat som en konsekvens af det såkaldte "velfærdsforlig", som blev vedtaget i 2006 af VK-regeringen sammen med Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Dansk Folkeparti.

Samtidig har der i dele af fagbevægelsen rejst sig en bevægelse for at få stoppet den fortsatte stigning i pensionsalderen ved de nuværende 68 år.

På Christiansborg bakker Enhedslisten op om, at den automatiske stigning i pensionsalderen skal stoppes, mens både Radikale Venstre og Dansk Folkeparti nu taler om en pensionsalder på 70 år. SF vil stemme imod stigningen i pensionsalder til 69 år. Samtidig har partiet dog fremsat et beslutningsforslag i Folketinget om, at stigningen i pensionsalderen skal stoppe ved 70 år.

Fra landets "fremtrædende økonomer" har det ikke skortet på advarsler

om, hvor farligt det er for samfundsøkonomien at stoppe den automatiske stigning i pensionsalderen.

“ Problemet er, at der er nogle forudsætninger i Finansministeriets beregninger, som ikke er lagt åbent frem. Det er ødelæggende for den politiske debat.

PER H. JENSEN, PROFESSOR

”Det er selve velfærdssamfundets levedygtighed, der er på spil”, lyder konklusionen i en artikel i Berlingske, hvor nuværende og tidligere overvismænd udtaler sig.

Og den liberale tænketank Cepos

mener, at ”Danmark bliver et fattigere land”, hvis Enhedslistens forslag om at fastfryse pensionsalderen på 68 år gennemføres.

– Med Enhedslistens forslag går vi fra at have et langsigtet offentligt overskud på 22 milliarder kroner til et holdbarhedsproblem på 37 milliarder kroner, siger cheføkonom Mads Lundby Hansen fra Cepos.

MANGE TAL

Begynder man at se på, hvad det egentlig koster at sætte pensionsalderen i stå ved 68 år, finder man hurtigt ud af, at der er mange tal i omløb, og at det er svært at gennemskue, hvad tallene dækker over.

Professor Per H. Jensen fra Aalborg Universitet er sociolog, tidligere medlem af Den Alternative Velfærdskommission og i dag tilknyttet projekt Seniorarbejdsliv.dk. Han deltog i sidste uge på fagbevægelsens pensionskonference i Odense.

Hvis man spørger ham, hvad det koster for samfundet at fastfryse pensionsalderen på 68 år, slår han ud med armene.

– Jeg ved ikke, hvad det koster, og det

er virkelig svært at regne ud, siger han til Arbejderen.

– Det eneste, jeg kan sige, er, at Finansministeriet i 2018 sagde, at det vil koste 58 milliarder, for hver gang vi lader være med at hæve pensionsalderen med et år. Men hvordan, ministeriet har regnet sig frem til det, er fuldstændig ugenomsælskeligt – stort set, lyder det fra Per H. Jensen.

UKENDTE FORUDSÆTNINGER

Per H. Jensen mener, at det er et problem, at der er nogle forudsætninger i Finansministeriets beregninger, som ikke er lagt åbent frem.

– De overvejelser og præmisser, der ligger til grund for beregningerne, gøres utilgængelige for os andre. Det er kun en lille elite, der informeres fuldt ud, hvilket er en udfordring for vores demokrati, siger han.

– Når man skal regne ud, hvad der sker, hvis man fastfryser pensionsalderen, så er en af forudsætningerne for eksempel, hvornår man forventer, at folk trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet.

– Tilbageføringsalderen svarer nødvendigvis ikke til pensionsalderen. En del fortsætter med at arbejde, til de er langt over pensionsalderen. Så selv om pensionsalderen bliver 68 år, kan det godt være, at folk i gennemsnit trækker sig tilbage, når de er 69 år.

– Det interessante spørgsmål er, hvad vi kan forvente ud fra en gennemsnitsbetragtning. Det har betydning for udbuddet af arbejdskraft. Og her er der forskellige ting, som påvirker, for eksempel helbred og uddannelse. Højt uddannede forlader arbejdsmarkedet langt senere end kort uddannede, forklarer professoren.

– Når økonomer regner, har de altid en forståelse af, at de økonomiske in-

citamenter trækker folk ud af arbejdsmarkedet, men sådan er det nødvendigvis ikke.

– Fra 2000 til 2018 så vi eksempelvis, at beskæftigelsen blandt de 55-64-årige steg med 175.000 – og det selv om tilbageføringsreformen først trådte i kraft i 2014. Årsagen var en kombination af flere faktorer, blandt andet bedre helbred blandt nogle grupper, arbejdsgivernes lyst til at ansætte de ældre, brugen af seniorordninger og en stærkere arbejdsorientering blandt dem, som havde helbredet til at fortsætte.

ARBEJDSMARKEDSPENSIONER

En anden faktor, som påvirker omkostningen ved at fastfryse pensionsalderen, er de voksende arbejdsmarkedspensioner.

– Situationen er den, at Danmark har et af verdens mest robuste pensionsystemer. Arbejdsmarkedspensionerne betyder, at folk i stigende grad selv betaler deres pension, og dermed bliver de mindre og mindre en belastning for samfundet.

– En del af fremtidens pensionister har nogle ret fede pensionsopsparinger, og de vil være netto-bidragydere til samfundet, altså de yder mere til samfundet, end de får, forklarer Per H. Jensen.

Når man skal regne ud, hvad fremtidens pensionister koster, kan man opstille et budget for dem. Folkepension er eksempelvis penge ud af statskassen. Så skal man se på, hvad pensionisten selv har sparet op. Det kan være i ATP, arbejdsmarkedspension og individuel opsparing. Ud fra det kan man beregne pensionistens samlede indkomst, som der så skal betales skat af. Pensionisten skal også betale moms af sit forbrug. Men så er der også nogle udgifter til ældrepleje og til sundhedsvæsen, som

man skal beregne ud fra en gennemsnitsbetragtning.

– Hvis man tager højde for alle de faktorer, kan man regne sig frem til, hvornår nogle pensionister bliver netto-bidragydere. Sådanne beregninger eksisterer ikke endnu – men vi arbejder på at lave dem, forklarer professoren.

ENHEDSLISTEN ANFÆGTER BEREKNINGER

Selv om det er svært at beregne, hvad det koster at fastfryse pensionsalderen på 68 år, så har Enhedslisten alligevel kastet sig ud i det. Partiet har både udarbejdet et økonomisk notat, om hvad det koster at stoppe stigningen i pensionsalderen, samt beregnet, hvad deres eget pensionsforslag koster.

Tidligere finansminister Kristian Jensen oplyste i marts 2019 i et svar til Finansudvalget, at det vil koste 59 milliarder kroner om året, hvis man fastfryser pensionsalderen til 68 år.

Det tal anfægter Enhedslisten i sit økonomiske notat:

”Vi mener, at regeringen bevidst puster de økonomiske udfordringer ved en lavere pensionsalder kunstigt op og ser bort fra en række muligheder for at imødegå svækkelsen af den økonomiske saldo”.

Enhedslisten nævner, at Finansministeriet ”glemmer” at fortælle, at dansk økonomi er ”overholdbar” på langt sigt:

”Med den aftalte forøgelse af pensionsalderen kommer der ganske enkelt flere penge i kassen, end vi skal bruge, når vi når 2050”, skriver partiet og fremhæver, at ifølge ministeriets egne tal vil der være et overskud på 25-26 milliarder kroner. Disse penge kan bruges til at

**Læs resten af artiklen på
arbejderen.dk**

ABONNÉR NU!

kun 100 kr om måneden

arbejderen.dk/abo

Fordi det ikke er lige meget, hvor du læser dine nyheder